

สรุปผลการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจด้านการแพทย์ดั้งเดิมภายใต้กรอบบิมสเทค ครั้งที่ ๔
(The Fourth Meeting of the BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine: BTFTM)
ผ่านระบบการประชุมทางไกล

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๘.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ๒ อาคาร ๑ ชั้น ๒ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

รายชื่อผู้แทนไทยที่เข้าร่วมประชุม

๑. นพ.ขวัญชัย วิศิษฐานนท์ รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ผ่านระบบ WebEx Meeting)
๒. ดร.ภญ.อัญชลี จูฑะพุทธิ ที่ปรึกษากรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ด้านต่างประเทศ)
๓. ดร.รัชณี จันทร์เกษ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
๔. นางสาวเบญจมา บุญเต็ม หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ กองวิชาการและแผนงาน
๕. นางสาวบุษราภรณ์ ธนสีลังกูร นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สถาบันการแพทย์แผนไทย (ผ่านระบบ WebEx Meeting) แทนผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
๖. นางสาวภัทร วาสนา นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ แทนผู้อำนวยการกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และแพทย์พื้นบ้านไทย

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ทพ.วิกิต ปรายกายหาญ รองผู้อำนวยการกองการแพทย์ทางเลือก
๒. นางสาวมณีนยา ปานนพพา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย
๓. นางลักขณา อังอิภัทร นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันการแพทย์ไทย - จีน
๔. นางสาวเนตรนภา จัตรงค์แสง นักวิเทศสัมพันธ์ สถาบันการแพทย์ไทย - จีน
๕. นายพรชัย สว่างวงศ์ แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน
๖. นางสาวณัฐนิชา ทิพย์รัตน์ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กองการแพทย์ทางเลือก
๗. นายอัฐชะวิญ ชุตติจิรัฐติกาล แพทย์แผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย
๘. นางสาวภาณุณี เพิ่มพูนสินชัย แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ กองวิชาการและแผนงาน
๙. นางสาวสุภาษิณี รัตนบุรี นักวิเทศสัมพันธ์ กองวิชาการและแผนงาน
๑๐. นายไพสิฐ ภัทรนาวิก แพทย์แผนไทย กองวิชาการและแผนงาน

ผู้แทนไทยที่ไม่มาประชุม (เนื่องจากติดราชการ)

๑. นพ.จักรารุช เผือกคง ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย
๒. ดร.นันทศักดิ์ โชติชนะเดชาวงศ์ ผู้อำนวยการกองคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และแพทย์พื้นบ้านไทย

วัตถุประสงค์การประชุม

เพื่อติดตามความก้าวหน้าตามแผนปฏิบัติงาน (Plan of Action) ของคณะทำงาน the BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine (BTFTM) และหารือความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง

ภูมิหลัง

The BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine หรือ BTFTM คือ คณะทำงานด้านการแพทย์ดั้งเดิมภายใต้กรอบอนุภูมิภาคบิมสเทค ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างอนุภูมิภาคให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการประชุม BTFTM จะมีการหารือความร่วมมือและติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน (Plan of Action) ตามยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และข้อมูลระบบการแพทย์ดั้งเดิม บริการผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบสมุนไพรระหว่างประเทศสมาชิก

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: ความร่วมมือด้านการวิจัยในประเด็นโรคที่เป็นปัญหาในภูมิภาคร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ทั้งการให้ทุนการศึกษา และการจัดการฝึกอบรม/สัมมนา/การประชุมเชิงปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนายุทธศาสตร์ของภูมิภาคในการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญา

การประชุม BTFTM จะถูกจัดขึ้นปีละ ๑ ครั้ง ใช้ประเทศสมาชิกหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพตามลำดับตัวอักษร โดยอินเดีย เมียนมา และเนปาล ได้เป็นเจ้าภาพการประชุม เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๖๐, ๒๕๖๑, และ ๒๕๖๓ ตามลำดับ โดยการประชุมครั้งที่ ๔ นี้ ศรีลังกาเป็นเจ้าภาพการประชุม และเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้ต้องจัดการประชุมแบบออนไลน์ ทั้งนี้ ประเทศไทย มีกำหนดเป็นเจ้าภาพการประชุม BTFTM ครั้งที่ ๕ ในปี ๒๕๖๖

กิจกรรมสำคัญ

๑. การนำเสนอความก้าวหน้าด้านการแพทย์ดั้งเดิม (Country Report) ในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙
๒. การติดตามความก้าวหน้าแผนปฏิบัติงาน (Plan of Action) และหารือความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง

ผลการประชุม

ที่ประชุมมีมติให้ Dr. Dammika Abeygunawardenn, Commissioner of Ayurveda ศรีลังกาเป็นประธานในการประชุม โดยที่ประชุมได้ติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมตามข้อตกลงภายใต้แผนปฏิบัติงาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และข้อมูลระบบการแพทย์ดั้งเดิม บริการ ผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบสมุนไพรระหว่างประเทศสมาชิก

	กิจกรรม	ประเทศนำ	มติที่ประชุม
๑.	การจัดทำ BIMSTEC Traditional Medicine Portal* (Portal web คือเว็บไซต์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อเข้าถึงข้อมูลและบริการที่อยู่ในเว็บไซต์ รวมทั้งการเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)	อินเดีย	๑. ขอให้อินเดียส่งรูปแบบหัวข้อ (template) สำหรับการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ด้านการแพทย์ดั้งเดิม เพื่อให้ประเทศสมาชิกจัดทำข้อมูลและเผยแพร่ใน Portal web ๒. ขอให้ประเทศสมาชิกส่งข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการแพทย์ดั้งเดิมในประเทศ ตามหัวข้อที่อินเดียกำหนด ภายใน ๑ เดือน หลังได้ template จากอินเดีย ๓. อินเดียจะ update เว็บไซต์ เมื่อได้รับข้อมูลจากประเทศสมาชิก
๒.	การจัดทำ BIMSTEC Pharmacopeia	อินเดีย ศรีลังกา ภูฏาน	๑. เสียใจข้างมากเห็นว่ากิจกรรมนี้เป็นไปได้ยาก (ภูฏาน อินเดีย เมียนมา ศรีลังกา ไทย) ๒. ขอให้เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล Pharmacopeia ของแต่ละประเทศแทน โดยการส่ง link หรือ ไฟล์มาให้ BIMSTEC Secretariat ภายใน ๑ เดือน ๓. ข้อมูล Pharmacopeia ของประเทศสมาชิก จะถูกเผยแพร่บน BIMSTEC Traditional Medicine Portal

ยุทธศาสตร์ที่ ๒: ความร่วมมือด้านการวิจัยในประเด็นโรคที่เป็นปัญหาในภูมิภาคร่วมกัน

	กิจกรรม	ประเทศนำ	มติที่ประชุม
๑.	การกำหนดหัวข้อการทำวิจัยร่วมกัน	อินเดีย ศรีลังกา	๑. เห็นชอบเลือกหัวข้อโรคเบาหวาน (ยืนยันตามมติการประชุม BTFTM ครั้งที่ ๓) และโควิด-๑๙ ๒. ขอให้ประเทศสมาชิกเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมเป็น Expert Group เพื่อร่วมทำ Systematic review ในหัวข้อโรคเบาหวานและโควิด-๑๙ ภายใน ๑ เดือน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ทั้งการให้ทุนการศึกษา และการจัดการฝึกอบรม/สัมมนา/การประชุมเชิงปฏิบัติการ

	กิจกรรม	ประเทศนำ	มติที่ประชุม
๑.	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ Workshop on Harmonization of Curricula for Traditional Medicine	อินเดีย ไทย	๑. อินเดียได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ออนไลน์เมื่อวันที่ ๓ พ.ย.๖๓ โดยมีผู้เข้าร่วม ประชุมจากทุกประเทศ และได้เวียนรายงาน การประชุมในประเทศสมาชิกพิจารณาแล้ว ๒. ขอให้ประเทศที่ยังไม่รับรองรายงาน การประชุม ได้แก่ บังคลาเทศ เนปาล และศรี ลังกา แจ้งผลการพิจารณาให้อินเดียทราบภายใน ๑ เดือน
๒.	การพัฒนาหลักสูตรกลางของ ปริญญาด้านการแพทย์ดั้งเดิม (Traditional Medicine Degrees)		๑. ขอให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศให้ ความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อ ข้อเสนอแนะของอินเดียในประเด็นต่อไปนี้ ๑.๑ การสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษา และการลงนาม MOU ร่วมกัน ๑.๒ การจัดตั้ง Steering Committee ๑.๓ การจัดตั้ง Specific group เพื่อ กำหนดหลักการทั่วไปของระบบการแพทย์ ดั้งเดิม การใช้สมุนไพร และการรักษาที่มี ความแตกต่างกันในอนุภูมิภาค ๑.๔ การจัดตั้ง Specific group เพื่อ จัดทำหลักสูตรกลางด้านการแพทย์ดั้งเดิม และวิธีการเรียนการสอน
๓.	การจัดตั้ง BIMSTEC Ayurveda and Traditional Medicine University		๑. อินเดียจะจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องและ เวียนให้ประเทศสมาชิกทราบในภายหลัง

ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนายุทธศาสตร์ของภูมิภาคในการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม
ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญา

	กิจกรรม	ประเทศนำ	มติที่ประชุม
๑.	การกำหนดหน่วยงานหลัก (Nodal Agency) และผู้ประสานงานด้านการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญา	ไทย	๑. ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และที่ประชุมเห็นชอบรายชื่อที่นำเสนอของแต่ละประเทศ ๒. ในส่วนของไทย ได้เสนอกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย เป็น Nodal Agency และผู้อำนวยการกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย เป็นผู้ประสานงาน
๒.	การสร้างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ (Country Specific Nodal Group)		๑. ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และที่ประชุมเห็นชอบรายชื่อที่นำเสนอของแต่ละประเทศ ๒. ในส่วนของไทย กองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ ท่าน
๓.	การประชุม Nodal Group เพื่อกำหนดบทบาทและกิจกรรมในการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญา		๑. ศรีลังกาจะแจ้งกำหนดการประชุมภายใน ๑ เดือน โดยจะจัดต่อเนื่องกับการประชุม ๒ nd Conference on Protection of Traditional Medicine Knowledge, Genetic Resource, and Intellectual Property Rights (กิจกรรมที่ ๖)
๔.	การจัดตั้ง Apex Group โดยประกอบด้วยประธานของแต่ละ Nodal Group		๑. จะมีการหารือเรื่องนี้การประชุม Nodal Group และ ๒ nd Conference (กิจกรรมที่ ๓ และ ๖) ที่ศรีลังกาเป็นเจ้าภาพ
๕.	ประเทศสมาชิกจัดทำเอกสารการแพทย์ดั้งเดิมและการแพทย์พื้นบ้าน และการใช้เครื่องมือสมัยใหม่ในการยืนยันความถูกต้อง		๑. จะมีการหารือเรื่องนี้การประชุม Nodal Group และ ๒ nd Conference (กิจกรรมที่ ๓ และ ๖) ที่ศรีลังกาเป็นเจ้าภาพ
๖.	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง		๑. ศรีลังกาจะแจ้งกำหนดการประชุม ๒ nd Conference on Protection of Traditional Medicine Knowledge, Genetic Resource, and Intellectual Property Rights ภายใน ๑ เดือน

	กิจกรรม	ประเทศนำ	มติที่ประชุม
	และทรัพย์สินทางปัญญาในอนุภูมิภาค		๒. การประชุมนี้มีกำหนดจัดต่อเนื่องกับการประชุม Nodal Group (กิจกรรมที่ ๓)
๗.	การจัดการฝึกอบรม/การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นเรื่อง การคุ้มครองทรัพยากร พันธุกรรม ความรู้ด้านการแพทย์ดั้งเดิมที่เกี่ยวข้อง และทรัพย์สินทางปัญญา		๑. อินเดียจะแจ้งกำหนดการฝึกอบรม TKDL ภายใน ๑ เดือน

ข้อเสนอต่อกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในการดำเนินการต่อไป

๑. ควรเตรียมงบประมาณสำหรับการเป็นเจ้าภาพการประชุม ๕th BIMSTEC Task Force on Traditional Medicine ซึ่งไทยมีกำหนดเป็นเจ้าภาพในปี.ศ.๒๕๖๖

๒. ควรมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลต่อไปนี้

๒.๑ ข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการแพทย์ดั้งเดิมในประเทศ เพื่อเผยแพร่ใน BIMSTEC Traditional Medicine Portal

๒.๒ ข้อมูลการดาวโหลดตำรา Thai Herbal Pharmacopeia และ Thai Herbal Preparation Pharmacopeia โดยเป็นการแลกเปลี่ยนลิงค์เชื่อมโยงเอกสารดังกล่าว เพื่อเผยแพร่ใน BIMSTEC Traditional Medicine Portal

๒.๓ ความเห็นต่อข้อเสนอแนะของอินเดียในประเด็นเรื่อง ๑) การสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษาและการลงนาม MOU ร่วมกัน ๒) การจัดตั้ง Steering Committee ๓) การจัดตั้ง Specific group เพื่อกำหนดหลักการทั่วไปของระบบการแพทย์ดั้งเดิม การใช้สมุนไพร และการรักษาสำหรับหลักสูตรกลางในอนุภูมิภาค และ ๔) การจัดตั้ง Specific group เพื่อจัดทำหลักสูตรกลางด้านการแพทย์ดั้งเดิมและวิธีการเรียนการสอน

๓. ควรพิจารณาเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วม Expert Group ในการวิจัยแบบ Systematic review ในหัวข้อโรคเบาหวานและโควิด-๑๙

๔. ควรแจ้งกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการประชุม ๒nd Conference on Protection of Traditional Medicine Knowledge, Genetic Resource, and Intellectual Property Rights และการประชุม Nodal Group ที่มีกำหนดจัดโดยศรีลังกา

๕. ควรพิจารณาเสนอชื่อผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม TKDL ที่มีกำหนดจัดโดยอินเดีย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กองวิชาการและแผนงาน (กลุ่มงานวิชาการและคลังความรู้) และกองคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้านไทย

กลุ่มงานวิชาการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ
กองวิชาการและแผนงาน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๒๘ มกราคม ๒๕๖๕